

Til Medlemmerne af Folketingets Retsudvalg og Folketingets Indfødsretsudvalg.

Den 9. oktober 2014 rettede Amnesty International følgende henvendelse til Justitsministeriet om forståelse af Konventionen til begrænsning af statsløshed:

”Forespørgsel vedrørende forståelsen af FN’s konvention til begrænsning af statsløshed.

I svar af 25. maj 2012 på spørgsmål 5, (B5) af 16. maj 2012 (sagsnr. 2012/300-13) svarede daværende justitsminister Morten Bødskov Indfødsretsudvalget på spørgsmålet, om FN’s konvention om begrænsning af statsløshed af 30. august 1961 efter regeringens opfattelse indebærer, at man ikke kan udsætte behandlingen af en sag om statsborgerskab i følgende tilfælde:

- Hvor ansøgeren er sigtet for terrorisme, men endnu ikke dømt,

- Hvor ansøgeren er tiltalt for terrorisme, men endnu ikke dømt,

- Hvor ansøgeren er dømt for terrorisme ved byretten, men hvor pågældende har anket til landsretten.

Det fremgår af svaret, at regeringen fortolker konventionens artikel 1 om, at en statsløs person alene vil kunne nægtes statsborgerret, hvis den pågældende er *fundet skyldig* i en forbrydelse mod statens sikkerhed eller er *idømt fængselsstraf* på 5 år eller derover, således at ansøgningen fra en statsløs person, som er sigtet eller tiltalt for terrorisme, men endnu ikke dømt, ikke vil blive udsat på afgørelsen af en eventuel straffesag.

Amnesty International har forstået artikel 1 således, at dens primære formål er at slå fast, at statsløse personer på en kontraherende stats territorium ikke kan nægtes statsborgerskab uden dom – at rettighedsfrakendelse med henvisning til terrorisme også i disse situationer kræver en retlig prøvelse, hvorunder ansøgeren skal have mulighed for at kende og forsvare sig mod eventuelle anklager (om forbrydelser mod statens sikkerhed) – dvs. retten til en retfærdig rettergang.

Man kan med andre ord – siger konventionen – ikke nægte en herboende statsløs dansk statsborgerskab (som i øvrigt opfylder betingelserne) alene med en ubestemt henvisning til, at PET mistænker den pågældende for at være skyldig i forbrydelser mod statens sikkerhed. (Uden at der i øvrigt tages formelle skridt til at gennemføre en retlig prøvelse, herunder føres bevis for mistanken.)

Heroverfor står svaret til Folketingets Indfødsretsudvalg, som siger, at uanset at der er taget formelle skridt til (at indlede) retsforfølgning af ansøgeren, (sigtelse eller tiltalerejsning) så har ansøgeren ret til dansk statsborgerskab uden yderligere ophold – også selv om der pågår en straffesag, som forventes afsluttet inden for kort tid. Ansøgningen om dansk statsborgerskab kan ikke berostilles på straffesagens afgørelse, er konklusionen.

Amnesty International finder det ikke klart, hvorfor og på hvilket grundlag man i svaret når frem til, at man ikke kan udsætte en statsborgerskabssag på gennemførelsen/afgørelsen af en straffesag om faktiske forhold eller handlinger, som allerede er indtruffet eller foretaget på tidspunktet for ansøgningen eller afgørelsen.

Amnesty International skal på den baggrund venligst anmode Justitsministeriet om at oplyse om de relevante bestemmelser, forarbejder til konventionen eller generelle fortolkningsparadigmer, folkeretlige eller andre retssædvaner, som fører til denne forståelse.

Venlig hilsen
Johanne Zilmer
Amnesty International
Gammeltorv 8, 5.
1457 København K”

Amnesty International har fået mundtlig bekræftelse på, at man har modtaget Amnesty Internationals henvendelse, men vi har trods rykkere ikke modtaget svar fra hverken Justitsministeriet eller siden Udlændinge-, Integrations- og Boligministeriet, som indfødsretlige spørgsmål nu sorterer under. Vi skal på den baggrund forespørge udvalgene, om man vil overveje at bede de relevante ministre om svar på vores spørgsmål.

Det er vigtigt at få svar på de nævnte spørgsmål af to årsager:

For det første er det væsentligt at få afklaret, om det kan have sin rigtighed – som svaret af daværende justitsminister Morten Bødskov - at statsløse personer, som mistænkes for forbrydelser mod statens sikkerhed har ret til dansk statsborgerskab trods mistanken – og at man ikke kan berostille deres ansøgning med henblik på at efterforske terror-mistanken. Det ville i sagens natur være en helt urimelig retstilstand, hvis det var korrekt. Amnesty har vanskeligt ved at forestille sig, at det er den generelle forståelse af konventionen blandt de øvrige stater, som har undertegnet den. Vi skal opfordre til, at den danske regering undersøger, hvordan lande, vi normalt sammenligner os med, ser på dette spørgsmål. Når man erindrer, at konventionen i øvrigt giver mulighed for at inddrage et meddelt dansk statsborgerskab, hvis det efterfølgende viser sig, at det er opnået ved svig, giver det ikke mening at hævde, at man ikke kan berostille en ansøgning, mens man efterforsker en mistanke mod ansøgeren om terrorvirksomhed. At ansøge om dansk statsborgerskab, mens man planlægger terrorvirksomhed, må vel uden videre anses som forsøg på at opnå dansk statsborgerskab ved svig.

For det andet har spørgsmålet om terrormistænkte statsløses ret til dansk statsborgerskab en mere generel betydning. I de seneste år er der fra flere sider argumenteret for, at de internationale menneskerettighedskonventioner er forældede og forhindrer Danmark i at foretage, hvad der tjener landets interesser – og i øvrigt, at konventionerne fører til "urimelige resultater".

Det er klart, at det er alvorligt, hvis de internationale menneskerettighedskonventioner generelt fører til helt urimelige resultater til skade for danske interesser – og Amnesty har derfor ved flere lejligheder efterlyst eksempler på, hvad det er for konkrete menneskerettighedskonventioner, der forhindrer skiftende danske regeringer i at træffe rigtige beslutninger og føre dem ud i livet. Hidtil er vi alene blevet præsenteret for Statsløshedskonventionen og påstanden om, at Statsløshedskonventionen tvinger danske myndigheder til at give terrormistænkte statsløse dansk indfødsret. Statsløshedskonventionen er med andre ord blevet "beviset" på, at menneskerettighederne generelt er forældede og ude af trit med nutidens realiteter og behov. Den er blevet den løftestang, som man bruger, hver gang man vil sætte streg under menneskerettighedernes urimeligheder uden yderligere bevisførelse.

Amnesty International er ikke enige i, at menneskerettighedskonventionerne – over en kam – fører til urimelige resultater. Og vi tvivler på, at Statsløshedskonventionen skal forstås som beskrevet ovenfor. Vi finder, at det ville tjene både den politiske debat og oplyse borgerne om baggrunden for denne tilsyneladende (åbenbare) urimelighed, hvis vores oprindelige spørgsmål fra 2014 kunne blive besvaret fyldestgørende.

Vi skal på den baggrund venligst opfordre Folketingets Retsudvalg og Indfødsretsudvalg til at anmode de relevante ministre om at sikre et fyldestgørende svar.

Med venlig hilsen

Claus Juul

Amnesty International
Gammeltorv 8, 5.
1457 København K